

Dat boerderij en bewoners eenzelfde naam dragen, is in de Achterhoek vrij uniek. Meestal heeft vroeger wel vererving of verkoop plaatsgehad. Maar op de grens van Aalten en Haart komt de situatie nog voor bij de familie Lohuis op 't Loohuis. Bij de fraaie boerderij aan de rand van een bolle esrug ligt ook nog het gelijknamige Loohuisbos.

Al in 1410 komt de naam van het erve Lohues bij Aalten voor. Aaltense doopboeken uit de zeventiende en achttiende eeuw bevatten al tal van namen (Te) Lohuis, Loohuis en Lohuijs alsmede de aanduiding 'Lohuijs op Snoeijenbos'. Ook komen voor de achternamen 't Loo, Aan 't Looen (nu nog altijd) Te Loo.

De vroegste vermeldingen vormen de doop van een Berent in 1692 als zoon van Berent en Hilleken Lohuijs, en van Janna in 1695 als dochter van Freerick en Stijne Loohuys. Vooral in het begin van de vorige eeuw waren er in Aalten veel geboorten Lohuis.

Door deze zeer oude vermeldingen zou men geneigd zijn te den-

Loohuis: huis bij het bos

◆ De uit de middeleeuwen daterende boerenplaats 't Loohuis aan de Haartseweg bij Aalten. (Foto Hans Groene)

ken dat Aalten de bakermat is van alle naamgenoten in Nederland. Maar dat hoeft niet zo te zijn, want de eigenlijke betekenis van Loohuis - namelijk huis in of bij een bos - houdt natuurlijk in dat er meerdere lohuizen kunnen zijn geweest.

Zo lag er volgens een vermelding uit 1609 ook een erve Loohuys of Loohuys in de Duitse buurtschap Haftenkamp bij Uelsen aan de grens met Twente.

Ook bij het Twentse Agelo (Tubbergen) lag rond 1385 al een erf

Loehues. In Deurningen bij Denekamp woonde in 1678 Hindrik Lohuis en ook onder Denekamp kwam in de achttiende eeuw de familienaam In 't oude Loohuys voor.

De familienaam Ten Loehuyss, Opten Loehuyss, Op 't Loehuyss en

Op lutrike Loehuyss komen in Salland al voor rond 1520.

Hoewel Aalten de oudste rechten heeft, is door die veelheid aan oude stamhuizen de herkomst van de naamdragers moeilijk na te gaan. Bij de volkstelling van 1947 kwam de naam Lohuis met haar varianten Loohuis, Lohues, Te(n) Lohuis, Lohuys, Loohuys, (Van) Lo(c)huizen, Van Lohuijzen/Lohuizen en Lohaus) in heel Nederland voor, behalve Zeeland. Het vaakst kwam de naam Lohuis in Overijssel voor met 504 naamdragers in 26 gemeenten en Loohuis, 265x in veertien plaatsen. Gelderland telde 23x Lohuis en 14x Loohuis. In de Achterhoek viel vooral Neede op met 2x Lohuis, 13x Te Lohuis en 15x Ten Lohuis. Aalten had in 1947 maar vier naamdragers Lohuis.

Het bos tegenover de boerderij van Jan Lohuis, langs de Haartseweg, hoorde vroeger tot de hoeve. Erwerd hakhout gehaald en natte turf gewonnen. Het door de turfwinning ontstane kluungat deed in deze eeuw dienst als schaatsbaan. In 1929 redde de vereniging Aaltens Belang 't Loohuis, 21 hectare groot, door het aan te kopen voordat het zou worden ontgonnen. Maar de vereniging kon het geld niet opbrengen en verkocht het bezit door aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Daardoor bleef het bewaard als een stukje oud Achterhoek.

Burgemeester A.J.W. Monnik van Aalten noemde 't Loohuis in 1940 zelfs de voornaamste bezienwaardigheid van de gemeente, een aanneenschakeling van heidevelden, kleine venntjes en akkerland.

C.D. 20/10 1995

2755